

ERIVARVOISIA VAI YHDENVERTAISIA LAPSIA?

Kunnalla on iso valta ja vastuu päättää, miten se toteuttaa lapsen oikeuksia. Sillä on mahdollisuus myös kumota lapsen hyvinvointiin kohdistuvia leikkauksia. Siksi on äärimmäisen merkittävää, ketä valitsemme kunnanvaltuustoihin huhtikuussa.

Laadukas varhaiskasvatus on keskeinen yhteiskunnan tilan ja tasa-arvon mittari. Se on myös yksi vaikuttavimmista investoinneista hyvinvointiin ja tasa-arvoon. Silti Suomessa on tehty [varhaiskasvatuksen leikkauksia](#), jotka ovat mahdollistaneet ryhmäkokojen suurentamisen sekä rajanneet lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen silloin, jos toinen vanhemmista on työtön tai hoitaa toista lasta kotona.

[CHILDCARE](#)-hankkeen alustavien tulosten perusteella kunnissa nähdään varhaiskasvatus talouden näkökulmasta eri tavoin: toisissa korostuu säästäminen, toisissa investointi- ja hyvinvointinäkökulma. Lapsella on kuitenkin oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet asuinpaikasta riippumatta.

Tutkimusten mukaan laadukas varhaiskasvatus:

- tasaa mahdollisuuksia ja tasoittaa köyhyydestä aiheutuvia riskejä lapsen elämässä
- edistää lasten hyvinvointia ja [parantaa elämänhallintaa](#)
- torjuu sosiaalista syrjäytymistä
- parantaa lapsen oppimisvalmiuksia peruskoulussa
- on vaikuttavin [julkinen investointi](#)

Varhaiskasvatus voi katkaista eriarvoisuuden kierteen

Ongelmat ja huono-osaisuus periytyvät usein [sukupuolvelta toiselle](#). Vanhempien sosioekonomisella asemalla, koulutuksella ja taloudella on iso vaikutus lapsen elämän kulkuun. Myös alueella ja koululla on merkitystä: PISA-tulosten alueellinen vaihtelu vastaa pahimmillaan lähes kokonaisen kouluvuoden opintoja.

Perusopetuksessa näkyvät oppimisen erot saavat alkunsa varhain ja näkyvät pitkään. Erityisesti [heikommista lähtökohdista tulevilla](#) osallistuminen varhaiskasvatukseen

parantaa oppimistuloksia. Laadukas varhaiskasvatus antaa pohjan elinikäiselle oppimiselle, joka on keskeinen edellytys työelämässä.

On kuitenkin muistettava, että varhaiskasvatus edistää lapsen hyvinvointia vain, jos se on laadukasta ja siellä on riittävästi ammattitaitoista ja lapselle aikaa antavaa henkilökuntaa. Siksi kunnissa tulee varmistaa varhaiskasvatuksen riittävät resurssit ja olla käyttämättä mahdollisuutta ryhmäkokojen kasvattamiseen. Varhaiskasvatuksen ammattilaiset ansaitsevat mahdollisuuden onnistua työssään.

Pieni säästö, iso haitta

Varhaiskasvatusoikeuden rajaaminen on toteutettu vain osassa kunnista. Noin 30 kuntaa päätti olla toteuttamatta sitä – erityisesti hyvin toimeentulevissa kunnissa kaikilla lapsilla on edelleen mahdollisuus kokopäivähoitoon. Kunnissa, joissa rajaaminen on tehty, säästöt ovat olleet minimaalisen pieniä. Inhimillinen haitta voi kuitenkin olla lapsen kannalta valtava.

Varhaiskasvatus toimii parhaimmillaan lastensuojelun avohuollon tukitoimena ja ennaltaehkäisyä ongelmien kasautumiselle. Jos palveluja heikennetään, huomataanko lapsen tuen tarpeet ajoissa? Jääkö perhe vaille ennaltaehkäisevää tukea, jota se on saanut päivähoitodosta?

Kokopäiväinen varhaiskasvatus on edelleen taattu sitä erityisistä syistä tarvitseville lapsille, mutta kuntien arviointikäytännöt vaihtelevat. Kuka voi määrittellä toisen puolesta niin henkilökohtaisen kokemuksen kuin tuen tarpeen? Perheen tulisi itse saada tehdä arvionsa siitä, millaista hoitoa lapsi tarvitsee.

Kokopäivähoito-oikeuden hakeminen jää myös helposti tekemättä sekä hankalan byrokratian takia että siksi, ettei perhe halua erityistapauksen leimaa.

Mitä jos...

... väsynyt koliikkivauvan äiti ei jaksu huolehtia kiukuttelevasta esikoisesta, mutta ei myöskään hakea apua kauempaa kuin lähipäiväkodista?

...isällä on mielenterveysongelmia, joiden takia työssäkäynti ei onnistu, mutta lapsi kaipaava seuraa ja virikkeitä ja isän energia menee itsestään huolehtimiseen?

...yksinhuoltajaäiti tekee keikkatöitä silloin, kun niitä on tarjolla, mutta on virallisesti työttömän työnhakijan statuksella, eikä saa lapselle kokopäivähoitoa?

...perheellä on lastensuojelun asiakkuus päihdeongelmien takia, mutta perhe ei hae lapselle oikeutta kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen erityisyistä, ettei lapsi tule leimatuksi päiväkodissa?

Näistä syistä Lastensuojelun Keskusliitto on marraskuussa jättänyt päivähoito-oikeuden rajaamisesta [järjestökanteen Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitealle](#).

Haluammeko, että lyhytnäköisten leikkausten seurauksena kustannukset kasvavat perusopetuksessa ja lastensuojelussa sekä pidemmällä aikavälillä lisääntyneen syrjäytymisen ja eriarvoistumisen johdosta?

Mitä kunnassa pitäisi tehdä? Järjestöjen toimenpide-ehdotukset:

- *Seurataan ja arvioidaan suunnitelmallisesti varhaiskasvatuksen laatua*
- *Resursoidaan riittävästi ammattitaitoiseen henkilökuntaan ja pidetään ryhmäkoot pieninä*
- *Varmistetaan lapsen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen*
- *Huolehditaan varhaiskasvatuspalveluja koskevasta neuvonnasta ja ohjauksesta*

Tehdään näin!

PS:

Meitä on nyt mukana 16 lapsi- ja perhejärjestöä ja 273 Ääni lapselle -agenttia – kiitos ihan jokaiselle! #Äänilapselle-hashtagia oli käytetty Twitterissä kuluneen kuukauden sisällä 928 kertaa yhteensä 164 eri käyttäjän toimesta. #Äänilapselle on #kuntavaalit-hashtagin yhteydessä selvästi eniten käytetty tunniste. Jatketaan lapsen äänen ylläpitämistä ja korotetaan sitä vielä!

Koulutusasiat ovat näkyneet kuntavaalikeskusteluissa hyvin, nyt on varhaiskasvatuksen vuoro. Seuraavassa agenttikirjeessä siirrymme Inhimillisyyttä ja investointeja -teeman alle.

Vaaliohjelmassa mukana:

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

BARNVÅRDSFÖRENINGEN
www.bviffi

Martat

Pienperheydistys ry

YVPL
Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

Pesäpuu ry

Leijonaemot

YHTEISET
LAPSEMME RY

Ole rohkea ja reilu - uskalla välittää!

KAAPATUT
LAPSET RY

ENSI- JA
TURVAKOTIEN
LIITTO

SOS
LAPSIKYLÄ

PARASTA
LAPSILLE RY

Väestöliitto

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen
Save the Children

Suomen

VANHEMPAINLIITTO